

KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUKSESSAAN VUODELTA 2021 ESITTÄMIIN HUOMIOIHIN

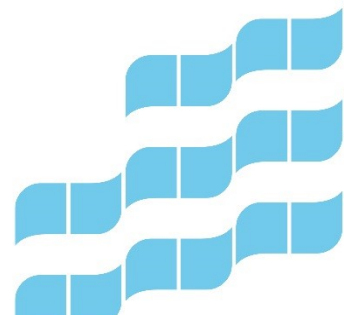
Tampereen kaupungin tarkastuslautakunta antoi arviointikertomuksensa vuodelta 2021, ja kaupunginvaltuusto käsitteli sen kokouksessaan 16.5.2022.

Kaupunginvaltuusto velvoitti kaupunginhallitusta ja lautakuntia ryhtymään toimiin arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden johdosta sekä raportoimaan näistä valtuustolle lokakuun 2022 loppuun mennessä.

Konsernihallinnon strategia- ja kehittämissyksikkö on pyytänyt vastaukset tarkastuslautakunnan esittämiin huomioihin ja laatinut niistä tämän koosteen. Vastauksista käyvät ilmi toimenpiteet, joihin on jo ryhdytty tai joihin ryhdytään arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden johdosta. Osa annetuista vastauksista on käsitelty asianomaisissa toimielimissä ja osa on valmisteltu virkamiestyönä. Toimielimissä vastaukset on käsitelty seuraavasti: Sivistys- ja kulttuurilautakunta 14.9.2022 § 145. Annetut vastaukset esitetään tässä koosteessa kokonaisuudessaan lyhentämättöminä.

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan arviointi tytäryhteisöjen tavoitteista.....	2
2. Tarkastuslautakunnan arviointi osallistuvasta budjetoinnista ja digiosallistumisesta.....	2
3. Tarkastuslautakunnan arviointi lasten ja nuorten alueellisten hyvinvointierojen kaventamisesta	3
4. Tarkastuslautakunnan arviointi liikuntapalvelujen tuloksellisuudesta	4
5. Tarkastuslautakunnan arviointi asiantuntijapalvelujen ostoista kaupunkiympäristön suunnittelupalveluissa	5
6. Tarkastuslautakunnan arviointi Tullinkulman Työterveys Oy:stä	6

1. Tarkastuslautakunnan arviointi tytäryhteisöjen tavoitteista

Tarkastuslautakunta: ”Tampereen Sähkölaitos Oy:n taloudellisen tuloksen kilpailukykyä koskevan tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida, sillä vuoden 2021 tulos valmistuu vasta kesällä. Kaupunginhallitus raportoi tavoitteen toteutuneeksi vuoden 2020 tuloksen perusteella.”

Lausuntoa pyydetään: **Mikä oli Tampereen Sähkölaitos Oy:n vuoden 2021 kilpailukykykymittarin tulos?**

Lausunnon antaja: Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen: ”Tampereen Sähkölaitos Oy:n tavoitteisiin on usean vuoden ajan kuulunut Balance Consultingin kehittämä kilpailukykykymittari. Tämä on antanut puolueettoman kuvan yhtiön sijoittumisesta toimialalla, mutta sen käytännön ongelmana on ollut mittarin tulosten julkaiseminen harmillisen myöhään verrattuna kaupungin tavoitteiden arviointiin. Tästä syystä tavoite ja mittari eivät enää ole käytössä Sähkölaitos Oy:n tavoitteissa vuodelle 2022.

Vuonna 2021 Tampereen Sähkölaitos konserni Oy sijoittui Balance Consultingin selvityksessä hienosti jaetulle toiselle sijalle yhdessä Oulun Energia konsernin kanssa pistein 64. Voiton vei Helen konserni pistein 75. Vertailussa toimialan keskiarvo on aina 50.”

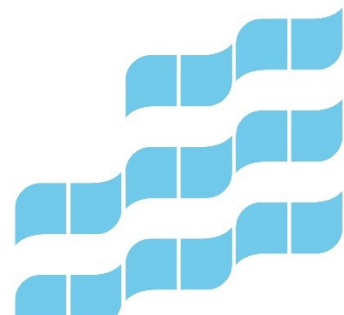
2. Tarkastuslautakunnan arviointi osallistuvasta budjetoinnista ja digiosallistumisesta

Tarkastuslautakunta: ”Tampereen Sinulle paras -strategiassa tavoiteltiin kaupunkilaisten yhteisöllisen toiminnan ja osallistumisen lisäämistä. Tavoitetta toteutettiin mm. kaupunginhallituksen hyväksymällä vuosien 2019–2020 osallisuus- ja yhteisöllisyysmallilla. Malli sisälsi kuusi painopistettä, joista tarkastuslautakunta valitsi arviointikohteiksi osallistuvan budjetoinnin ja digiosallistumisen painopisteet.”

Lausuntoa pyydetään: **Mitä tehtiin äänestysaktiivisuuden kasvattamiseksi vuoden 2022 osallistuvassa budjetoinnissa? Nousiko äänestysaktiivisuus?**

Lausunnon antaja: Johtaja Lauri Savisaari

Johtaja Lauri Savisaari: ”Osallistuvan budjetoinnin äänestysaktiivisuus nousi. Vuonna 2020 äänestäjiä oli 3000 ja vuonna 2022 3400 henkeä. Äänestysaktiivisuuteen vaikutti osbu-kierroksen teema. Vuoden 2020 teemana oli lasten ja nuorten hyvinvointi. Moni koki, ettei teema koske häntä ja jätti tämän vuoksi äänestämättä. Vuoden 2022 teemana ollut arjen turvallisuus koski sen sijaan kaikkia tamperelaisia. Äänestysaktiivisuuden kasvuun vaikutti myös se, että osbu-menetelmä oli jo tullut tutummaksi.

Äänestysaktiivisuuteen pyrittiin vaikuttamaan viestimällä laajasti osbun eri vaiheista mm. kaupungin infonäytöillä, kadunvarsimainonnalla ja sosiaalisessa mediassa sekä jalkautumalla kauppakeskuksiin, mikä ei ollut vuonna 2020 mahdollista koronasulun takia. Äänestäminen tehtiin helpommaksi vaihtamalla vahvaa tunnistautumista vaatinut ja käyttäjille monimutkainen Decidim-osallistumisalusta yksinkertaisempaan. Vuoden 2022 äänestys käytiin kaupungin omalla karttapohjaisella Oskari-kyselytyökalulla.”

Lausuntoa pyydetään: **Onko kaupunkitasoisiin digikehittämisen suunnitelmiin sisällytetty digiosallistumisen kehittäminen?**

Lausunnon antaja: Johtaja Lauri Savisaari ja tietohallintojohtaja Maria Nikkilä

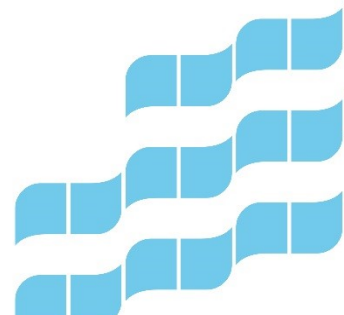
Johtaja Lauri Savisaari ja tietohallintojohtaja Maria Nikkilä: ”Kaupunkitasoista digikehittämistä ohjaavat keskeiset dokumentit ovat kaupunkistrategia, konsernihallinnon palvelusuunnitelma, hyötyperustaisen digikehittämisen tiekartta (digitiekartta) sekä konsernihallinnon vuosisuunnitelma. Näihin pohjaten valikoidaan kehittämisprojektit, joille myönnetään ict-kehittämismäärärahaa ja joilla viime kädessä konkreettisesti toteutetaan ohjaavien dokumenttien tavoitteita ja tahtotilaa.

Kaupunkistrategian painopiste ‘Tekevät yhteisöt’ sisältää valtuustokauden tavoitteena osallisuuden vahvistumisen sekä sen mittareina mm. kokemuksen vaikutusmahdollisuuksista asuinalueen kehittämiseen sekä osallistumismahdollisuuksien tunnettuuden. Konsernihallinnon palvelusuunnitelmassa ei suoraan mainita kuntalaisosallistumista itsessään, mutta siinä painottuu vahvasti digiasiointimahdollisuuksien lisääminen, asiakaskokemuksen mittaamisen ja tuen vahvistaminen sekä digitalisaation hyödyntämisen tukeminen. Hyötyperusteisen digikehittämisen tiekartalla painottuu digitaalisen asioinnin kehittämisen tukeminen.

Digiosallistumisen mahdollisuuksia on vastikään selvitetty Digiosallistumisen alusta -projektissa, jonka tuottamien tietojen valossa sähköinen osallistuminen tulisi nähdä yhtenä kanavana toteuttaa osallistamisen kokonaisuutta erillisen itseisarvon sijaan. Digitaalisia osallistumisen työkaluja kaupungilla on useita, mutta niiden omistajuudet ovat organisaatiossa hajallaan, mikä kaipaisi kehittämistä. Tämän projektin tuotosten pohjalta on selvityksen alla, miten digiosallistumisen kokonaisuuden kehittämistä tulisi jatkaa. Rakenteilla on digiosallistumisen työkalupakki, joka on koottu näkymä siitä mitä osallistumisen menetelmiä jo on ja millaisiin tarkoituksiin niitä on hyvä käyttää. Seuraava konkreettinen vaihe on lähiaikoina syksyllä 2022 käynnistyvä avustusjärjestelmän digitalisointi -hanke.”

3. Tarkastuslautakunnan arviointi lasten ja nuorten alueellisten hyvinvointierojen kaventamisesta

Tarkastuslautakunta: ”Tampere Juniorin käynnistyessä alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten alueellisista hyvinvointieroista ei ollut saatavilla tarpeeksi tarkkaa aluekohtaista tietoa.

Kouluterveyskyselyn perusteella oli päätelty, että alueiden välillä on pieniä hyvinvointieroja. Kehitysohjelmassa alettiin koota tilannekuvaa, jolla saadaan aikaisempaa tarkempi kuva alueellisista hyvinvointieroista.”

Lausuntoa pyydetään: **Miten varmistetaan, että tilannekuvan hyödyntäminen ja sen vuorovaikutteinen tulkinta jatkuvat myös Tampere Junior -kehitysohjelman päätyttyä?**

Lausunnon antaja: Johtaja Leena Viitasaari

Johtaja Leena Viitasaari: ”Tamperealaisten lapsiperheiden hyvinvointia kuvaava tilannekuva päivitetään syksyllä 2022. Eri tietolähteistä kerättyä rekisteritietoa tarkastellaan tunnistettujen indikaattoreiden (lapsiperheiden muuttoliike, turvallisuus ja moninaisen tuen tarve) kautta. Mahdolliset muutokset aikaisempaan lapsiperhedataan analysoidaan eri asiantuntijatiimeissä. Havaintojen ja johtopäätösten perusteella laaditaan toiminnallisia tavoitteita sekä palveluille että yhteistyölle.

Asetettujen tavoitteiden toteutuksessa ja seurannassa hyödynnetään osin olemassa olevia toimintamalleja. Lisäksi luodaan rakenteet, joilla varmistetaan hyvinvointialueen oppilashuollon, lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä Tampereen kaupungin lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tietoon perustuva kehittäminen.”

4. Tarkastuslautakunnan arviointi liikuntapalvelujen tuloksellisuudesta

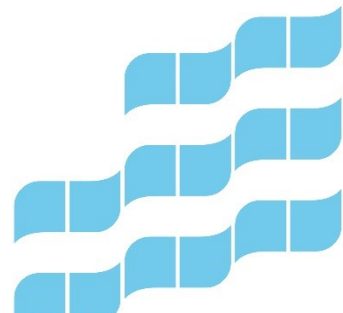
Tarkastuslautakunta: ”Liikuntapalvelujen vuoden 2021 palvelusuunnitelmassa on kolme strategiaan pohjautuvaa tavoitetta: tasaisesti jakautunut hyvinvointi, paras asiakas- ja asukaskokemus sekä kaikki käyttävät ensisijaisesti digitaalisia palveluja.”

Lausuntoa pyydetään: **Aikooko liikuntapalvelut selvittää jatkossa palvelujen tyytyväisyyttä asiakkaiden lisäksi kaupungin asukkailta ja tiloja käyttäviltä urheiluseuroilta?**

Lausunnon antaja: Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuurilautakunta: ”Liikunnan ja nuorison palveluryhmä suhtautuu hyvin positiivisesti tämän tyyppiseen kyselytutkimukseen ja sillä on tahtotila lähteä selvittämään asiakastytyväisyyttä eri käyttäjäryhmiltä ja kuntalaisilta.

Kaupungin asukkaille ja tiloja käyttäville urheiluseuroille suunnattu palveluiden tyytyväisyyskysely on laaja kokonaisuus, jonka toteuttamiseen liikunnan ja nuorison palveluryhmän henkilöstöresurssit eivät yksinomaan riitä. Kyselyn toteuttamiseksi tarvitaan ulkopuolista apua ja se tullaankin toteuttamaan syksyn 2022 aikana yhteistyössä kaupungin sopimussuhteessa olevan toimijan kanssa.

Vuoden 2023 aikana liikunnan ja nuorison palveluryhmässä ryhdytään mahdollisuuksien sekä taloudellisten ja henkilöstöresurssien sallimissa rajoissa toteuttamaan kyselyn tulosten edellyttämiä toimenpiteitä. Asiakastyytyväisyyden selvittäminen ja seuranta edellyttävät vuosittain toistettavia kyselyitä ja niihin liittyviä resursseja.

Vuoden 2023 tämän hetkinen talousarvioesitys ei sisällä lisäresursseja kyseiseen toimintaan.”

5. Tarkastuslautakunnan arviointi asiantuntijapalvelujen ostoista kaupunkiympäristön suunnittelupalveluissa

Tarkastuslautakunta: ”Kaupungin toimintamalli on ollut hankkia kaavoituksen tueksi asiantuntijapalveluja, mutta hoitaa kaavoitus itse. Hiedanrannan kaavasunnittelijan tehtävään ei ollut yhtään hakijaa.”

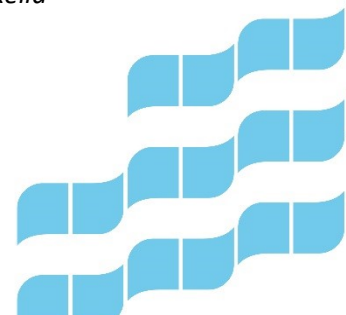
Lausuntoa pyydetään: **Harkitseeko kaupunki jatkossa hankkivansa ostopalveluna myös kaavoitusta?**

Lausunnon antaja: Johtaja Mikko Nurminen

Johtaja Mikko Nurminen: ”Merkittävä osa kaupungin asemakaavoituksesta kohdentuu asemakaavoitusohjelman mukaisesti yksityisten omistamille tai vuokraoikeudella hallitsemille alueille. Tällöin asemakaavoitus tapahtuu pääosin ns. kumppanuuskaavoituksella. Kumppanuuskaavoitusta tehdään jatkuvasti eri tasoisena. Minimissään se voi tarkoittaa yhteistyötä kaavahakijan ja tämän konsultin/konsulttien kanssa ja laajimmillaan kaava-asiakirjojen tilaamista puitesopimiskumppanilta. Kumppanuuskaavoitusta ja sen prosesseja kehitetään jatkuvasti.

Asemakaavoitus tilaa pääasiassa puitesopimuskumppaneilta asemakaavojen valmisteluun liittyvää selvittämistä, suunnittelua ja vaikutustenarviointia. Viranomaistyö (mm. vuorovaikutuksen järjestäminen, viranomaisyhteistyö, asiakirjojen riittävyyden ja oikeellisuuden varmistaminen) on tarkoituksenmukaista hoitaa kaupungin omana työnä. Tämä on myös ajankäytöllisesti osoittautunut tehokkaimmaksi tavaksi toimia. Muutamia vuosia sitten konsultit laativat myös asemakaavakarttoja, mutta koska käytännössä näiden karttojen tarkistaminen ja yhteensovittaminen kaupungin järjestelmiin oli työläämpää kuin karttojen laatiminen itse, kaavakarttojen tilaamisesta luovuttiin. Hiedanrannan projektiarkkitehdin paikka saatiin täytettyä, kun vakanssi muutettiin vakituiseksi. Myös muut avoinna olleet kaavoittajan vakanssit on saatu täytettyä.

Asemakaavoituksessa tutkitaan parhaillaan kahden vierekkäisen, tavoitteeltaan ja kooltaan samantapaisen tontin valmistelua omana työnä ja konsulttityönä. Tarkoituksena on saada konkreettista tietoa kummankin valmistelutavan kustannuksiin ja henkilöresurssitarpeeseen. Asemakaavat ovat olleet luonnoksena nähtävillä keväällä 2022, tällä hetkellä

valmistellaan saadun palautteen pohjalta tarkistettuja asemakaavaehdotuksia yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi.”

6. Tarkastuslautakunnan arviointi Tullinkulman Työterveys Oy:stä

Tarkastuslautakunta: ”Kaupunki omistaa Pirtestä 75,2 % ja sairaanhoitopiiri 24,8 %. Vuoden 2023 alussa sairaanhoitopiirin omistus siirtyy hyvinvointialueelle, minkä jälkeen hyvinvointialueesta tulee selvästi kaupunkia suurempi työnantaja ja työterveyspalvelujen käyttäjä. Keväällä 2022 yhtiö jaettiin hankintalain velvoittamana kahtia markkinaehtoiseen ja omistajille tuotettuun sidosyksikkötoimintaan.”

Lausuntoa pyydetään: ***Onko kaupungin tarvetta harkita muutoksia omistukseensa?***

Lausunnon antaja: Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen: ”Kaupunki ja Pshp ovat perustaneet yhteisiä tukipalveluyhtiöitä viime vuosien aikana, ja painava lähtökohta omistussuhteista sovittaessa oli asiointivolyymi. Pshp:n omistamat osakkeet siirtyvät sellaisenaan Pirhalle ensi vuoden vaihteessa. Hyvinvointialue tulee olemaan monessa yhtiössä selvästi nykyistä Pshp:ta suurempi palveluiden ostaja ja siten nykyiset omistusosuudet ja asiointivolyymit eivät välttämättä kohtaa. Tämä muutos/suhde vaihtelee yhtiöittäin paljon.

Osakeyhtiölaki ei mitenkään velvoita tai rajaa osakkeenomistajan suhdetta yhtiöltä ostettavista palveluista. Hankintalaki lähtee siitä, että sidosyksikköaseman saavuttaakseen on oltava riittävä määräysvalta, ts. mahdollisuus vaikuttaa kuten omaan toimintaan olisi.

Tullinkulman Työterveys Oy:n osalta on Pirhan valmistelijoiden kanssa todettu, että mahdollisten omistusosuuksien muutoksella ei ole kiirettä ja osapuolet voivat jatkaa palveluiden ostoa varsin hyvin nykyisillä omistusosuuksillakin vuonna 2023. Rauhallinen eteneminen on perusteltua siitäkin syystä, että ilmeisesti Pirhan investointimahdollisuudet ovat kovin rajalliset ja tämä raha tulee ensi sijassa käyttää toiminnan kannalta välttämättömien hankkeiden toteutukseen.”

